

Zestaw zadań 8: Podprzestrzenie przestrzeni wektorowych.

- (1) Pokazać, że jeśli U jest podprzestrzenią przestrzeni liniowej V nad ciałem K , to U jest również przestrzenią liniową nad K .
- (2) Zbadać, które z następujących podzbiorów przestrzeni K^4 są podprzestrzeniami wektorowymi:
  - a) $U = \{[t, t + 1, 0, 1] : t \in K\}$,
  - b) $U = \{[t, u, t + u, t - u] : t, u \in K\}$,
  - c) $U = \{[tu, u, t, 0] : t, u \in K\}$,
  - d) $U = \{[x, y, z, t] : x + y - z = 0\}$,
  - e) $U = \{[x, y, z, t] : xy = 0\}$,
  - f) $U = \{t[1, 0, 1, 0] + u[0, -1, 0, 1] : t, u \in K\}$.
- (3) Zbadać, które z następujących podzbiorów przestrzeni $\mathbb{R}^4$ są podprzestrzeniami liniowymi:
  - a) $U = \{[t, u, t + u, t - u] : t \leq u\}$,
  - b) $U = \{[t, u, t, 0] : tu \geq 0\}$,
  - c) $U = \{[x, y, z, t] : x, y, z, t \in \mathbb{Q}\}$.
- (4) Niech $\mathbb{R}^\infty$ będzie przestrzenią ciągów elementów ciała $\mathbb{R}$ (zob. zadanie 3 z poprzedniego zestawu ??, str. ??). Zbadać, które spośród następujących zbiorów są podprzestrzeniami wektorowymi przestrzeni $\mathbb{R}^\infty$:
  - a) $U_1 = \{[a_1, a_2, \dots] : a_{i+1} = a_i + a_{i-1} \text{ dla każdego } i = 2, 3, \dots\}$;
  - b) $U_2 = \{[a_1, a_2, \dots] : a_i = \frac{1}{2}(a_{i-1} + a_{i+1}) \text{ dla każdego } i = 2, 3, \dots\}$;
  - c) zbiór wszystkich ciągów $[a_1, a_2, \dots]$, których prawie wszystkie wyrazy (wszystkie wyrazy z wyjątkiem co najwyżej skończonej liczby) są równe zero;
  - d) zbiór wszystkich ciągów ograniczonych.
- (5) Niech $A \subset \mathbb{R}$ będzie zbiorem niepustym oraz niech $V = \mathbb{R}^A$ będzie przestrzenią funkcji $A \rightarrow \mathbb{R}$ (zob. zadanie ??, str. ??). Zbadać, które z następujących podzbiorów przestrzeni $\mathbb{R}^A$ są podprzestrzeniami liniowymi:
  - a) zbiór wszystkich funkcji parzystych, gdy $A = \mathbb{R}$.
  - b) zbiór wszystkich funkcji nieparzystych, gdy $A = \mathbb{R}$.
  - c) zbiór wszystkich funkcji rosnących.
  - d) zbiór wszystkich funkcji monotonicznych.
  - e) $U = \{f \in V : f(0) = f(1)\}$, gdy $A = [0, 1]$.
  - f) $U = \{f \in V : f(x) = 0 \text{ dla każdego } x \in B\}$, gdy $B \subset A$ i $B \neq A$.
- (6) Sprawdzić, które z określonych podzbiorów przestrzeni wielomianów $K[X]$ nad ciałem K są podprzestrzeniami wektorowymi:
  - a) $U = \{F \in K[X] : F(-1) = 0\}$,
  - b) $U = \{F \in K[X] : F(0) \cdot F(1) = 0\}$,
  - c) $K[X]_{10} = \{F \in K[X] : \text{st}F \leq 10\}$,
  - d) $U = \{F \in K[X] : \text{st}F = 10\}$.
- (7) Pokazać, że jeśli $U_1 = \text{lin}(\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_k)$, $U_2 = \text{lin}(\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_l)$, to

$$U_1 + U_2 = \text{lin}(\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_k, \beta_1, \beta_2, \dots, \beta_l).$$

- (8) Wyznaczyć wszystkie podprzestrzenie przestrzeni
  - a) $\mathbb{Z}_2^2$; b) $\mathbb{Z}_3^2$; c) $\mathbb{Z}_2^3$.
- (9) Pokazać, że jeśli U oraz W są podprzestrzeniami przestrzeni liniowej V , to $U \cup W$ jest podprzestrzenią przestrzeni V wtedy i tylko wtedy, gdy $U \subset W$ lub $W \subset U$.
- (10) Wykazać, że:

a) Suma $U_1 + \dots + U_k$ podprzestrzeni przestrzeni liniowej V jest podprzestrzenią przestrzeni V .

b) $V = U_1 \oplus \dots \oplus U_k \Leftrightarrow$ każdy wektor $v \in V$ ma jednoznaczne przedstawienie w postaci $v = u_1 + \dots + u_k$, gdzie $u_i \in U_i$ dla $i = 1, 2, \dots, k$.

(11) Pokazać, że $\mathbb{R}^4 = U_1 \oplus U_2$, jeżeli

a) U_1 jest zbiorem rozwiązań równania $x_1 + x_2 + x_3 + x_4 = 0$, a $U_2 = \text{lin}\left(\begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}\right)$.

b) U_1 jest zbiorem rozwiązań układu równań $\begin{cases} x_1 + 2x_2 - x_3 + 3x_4 = 0 \\ -x_1 + x_2 + x_3 = 0 \end{cases}$, natomiast $U_2 = \text{lin}\left(\begin{bmatrix} 0 \\ 2 \\ -1 \\ 1 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}\right)$.

(12) Pokazać, że $\mathbb{R}^4 = U_1 + U_2$, lecz $\mathbb{R}^4 \neq U_1 \oplus U_2$, jeżeli U_1 jest zbiorem rozwiązań równania $3x_1 -$

$2x_2 + x_3 + 4x_4 = 0$, zaś $U_2 = \text{lin}\left(\begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 2 \\ 0 \\ -1 \\ 3 \end{bmatrix}\right)$. Do równania definiującego U_1 dołożyć jeszcze

jedno równanie tak, aby nowa podprzestrzeń rozwiązań U'_1 spełniała warunek $\mathbb{R}^4 = U'_1 \oplus U_2$.

(13) Uzasadnić, że

$$\begin{aligned} \mathbb{R}^3 &= \text{lin}\left(\begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}\right) \oplus \text{lin}\left(\begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}\right) = \text{lin}\left(\begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}\right) \oplus \text{lin}\left(\begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}\right) \\ &= \text{lin}\left(\begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}\right) \oplus \text{lin}\left(\begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}\right). \end{aligned}$$

W przypadku każdej sumy prostej przedstawić wektor $\begin{bmatrix} 5 \\ 2 \\ -1 \end{bmatrix}$ w postaci sumy wektora z pierwszego składnika sumy prostej i wektora z drugiego składnika sumy prostej.

(14) Niech $V = \mathbb{R}^{\mathbb{R}}$ (zob. zadanie 4 z poprzedniego zestawu ??, str. ??). Zbiór funkcji nieparzystych oznaczmy literą $\mathbf{N}$, natomiast zbiór funkcji parzystych - literą $\mathbf{P}$. Pokazać, że $\mathbf{N}$ oraz $\mathbf{P}$ są podprzestrzeniami przestrzeni V oraz że $V = \mathbf{N} \oplus \mathbf{P}$. Przedstawić funkcję f daną wzorem

$$f(x) = a_n x^n + \dots + a_1 x + a_0$$

w postaci sumy funkcji parzystej i funkcji nieparzystej.

(15) Niech V będzie przestrzenią liniową oraz niech $B \subset A$. Oznaczmy $U_B = \{f \in V^A : f(a) = \theta \text{ dla } a \in B\}$. Pokazać, że U_B jest podprzestrzenią przestrzeni V^A . Dla jakich podzbiorów B oraz C zbioru A zachodzi równość $V^A = U_B + U_C$, a dla jakich równość $V^A = U_B \oplus U_C$?

(16) Sprawdzić, czy $K_n^n = \mathbf{S}_n \oplus \mathbf{A}_n$ (por. zadanie ?? str. ??).

- (17) W zbiorze $\mathbb{Z}_6$ wyróżnimy dwa podzbiory: $U = \{0, 2, 4\}$ oraz $W = \{0, 3\}$. Pokazać, że U jest przestrzenią liniową nad $\mathbb{Z}_3$ i W jest przestrzenią liniową nad ciałem $\mathbb{Z}_2$, $\mathbb{Z}_6 = U+W$, $U \cap W = \{0\}$. Czy $\mathbb{Z}_6$ jest sumą prostą przestrzeni liniowych U i W ?
- (18) Sprawdzić, że podzbiór $\left\{ \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \\ 2 \end{bmatrix} \right\} \subset \mathbb{Z}_3^3$ jest podprzestrzenią liniową, a podzbiór $\left\{ \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \\ 2 \end{bmatrix} \right\} \subset \mathbb{Q}^3$ nie jest podprzestrzenią.
- (19) (*Modularność kraty podprzestrzeni*) Niech U_1, U_2, U_3 będą podprzestrzeniami przestrzeni wektorowej V . Udowodnić, że
- $U_1 + (U_2 \cap U_3) \subset (U_1 + U_2) \cap (U_1 + U_3)$,
  - $(U_1 \cap U_2) + (U_1 \cap U_3) \subset U_1 \cap (U_2 + U_3)$,
  - $(U_1 \cap U_2) + (U_2 \cap U_3) + (U_3 \cap U_1) \subset (U_1 + U_2) \cap (U_2 + U_3) \cap (U_3 + U_1)$,
  - $(U_1 \cap U_2) + (U_1 \cap U_3) = U_1 \cap (U_2 + (U_1 \cap U_3))$,
  - jeśli $U_1 \subset U_3$, to $U_1 + (U_2 \cap U_3) = (U_1 + U_2) \cap U_3$.
- (20) (*Niedystrybutywność kraty podprzestrzeni*) Podaj przykład podprzestrzeni U_1, U_2, U_3 przestrzeni $\mathbb{R}^2$ dla których
- $U_1 + (U_2 \cap U_3) \neq (U_1 + U_2) \cap (U_1 + U_3)$,
  - $(U_1 + U_2) \cap U_3 \neq (U_1 \cap U_3) + (U_1 \cap U_3)$.
- (21) (G. Birkhoff¹) Sprawdzić, że z podprzestrzeni $\text{lin}\left(\begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}\right)$, $\text{lin}\left(\begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}\right)$, $\text{lin}\left(\begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}\right)$, $\text{lin}\left(\begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}\right)$ za pomocą operacji $+$ i $\cap$ można utworzyć nieskończenie wiele różnych podprzestrzeni przestrzeni $\mathbb{R}^3$. (*Wskazówka: wygodnie jest rysować na płaszczyźnie $z = 1$ przekroje badanych podprzestrzeni z tą płaszczyzną; nie wszystkie podprzestrzenie mają z nią niepusty przekrój!*)
- (22) Wykazać, że następujące pary przestrzeni wektorowych są izomorficzne:
- $U_1 \oplus U_2$ i $U_1 \times U_2$,
  - $U_1 \oplus U_2 \oplus \dots \oplus U_k$ i $U_1 \times U_2 \times \dots \times U_k$,
  - $(U_1 + U_2) / (U_1 \cap U_2)$ i $U_1 / (U_1 \cap U_2) \times U_2 / (U_1 \cap U_2)$,
- gdzie $U_1, U_2, \dots, U_k$ są podprzestrzeniami przestrzeni liniowej V .

¹Garret Birkhoff (ur. 1911 r.) - współczesny matematyk amerykański, nie mylić z George D. Birkhoffem (1884 - 1944), amerykańskim specjalistą od równań różniczkowych.